

Халқ Сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

21 октябрь, сешанба, 1997 йил
Сотувда эркин нархда. № 215 (1732)

ХАЛҚИМИЗ ЗАКОВАТИНИНГ БОҚИЙ ҲАЙКАЛЛАРИ

Президент Ислам Каримов раҳнаомлигида мушаккил мамлакатимизда миллий қадриятларни тиклаш, бой тарихимизни, маданий меросимизни ўрғатиш, халқимиз маънавиятини юксалтириш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Буюк бобоқалонларимиз Амир Темурулуғбек, Бобур, Нақшбанд каби тарихимиз осмонидagi ёрқин юлдузларнинг таваллуд тўйлари халқаро миқёсда нишонлангани бунинг ёрқин далилидир. Шу кунларда нишонланаётган қадимий шаҳарларимиз, ота-боболаримиз ақл заковатининг боқий Ҳайкаллари -- Бухоро ва Хиванин 2500

йиллиги байрами ҳам ана шу эзгу ишларнинг мантиқий давоми бўлиб, буюк тарихимизни англашга, юртдошларимиз қалбига азиз ва гўзал Ватанимиз билан фахрланиш туйғуларини уйғотишга хизмат қилади. Зеро, дунёдаги ҳеч бир халқнинг биздаги каби кўп тарихий шаҳарлари йўқ.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллик юбилейини ўтказиш тўғрисидаги қарори чиқиши билан тайёргарлик ишлари бошланиб кетди. Қувончлисиз шундаки, бу байрам дастлаб ЮНЕСКОнинг Париждаги Бош қароргоҳида бош-

ланди. Мазкур нуфузли халқаро ташкилот қарорига кўра у дунё миқёсда нишонланмоқда. Бу ҳам истиқлол шарофати, қолаверса, Ўзбекистонимизнинг жаҳон ҳамжамиятидаги юксак обрўидан далолатдир.

ШАРИФ ШАҲАР ШУКУҲИ

Бухоро қутлуг тўй шарофати ила бутунлай ўзгача кўрқу тароват касб этди. Шаҳар дарвозаси -- аэропорт замонавий андозалар асосида таъмирланди. Кўча ва хиёбонлар гўзаллашди. Кўплаб маданий-маиший иншоотлар қурибди. Боелар

барпо этилди. Айниқса, бетакрор тарихий обидаларни тиклаш борасида мисли кўрилмаган ишлар бажарилди. Масжиди Калонни таъмирлашда юзлаб сеҳрли санъат соҳиблари -- меъмор ва муҳандислар, наққошлар, ўймакор усталар ихлос билан кечаю кундуз меҳнат қилди. Ана шу савийи ҳаракатлар самараси ўлароқ, бобо шаҳар дунёнинг турли бурчакларидан келган меҳмонларни навроқон қиёфага кирган ҳолда кутиб олди.

19 октябрь. Пойи Калон майдони... Узоқ ва сеҳрли сукут ҳукмрон. Масжиди Калон, Мир Араб мадрасаси, Минораи Калон девор-

ларига ўрнатилган ёриткичлар борлиқни нурафшон этган. Майдон тўридаги улкан саҳна қадим шаҳар тарихидан ҳўқа қилувчи китобни эслатади...

Байрамга таширф буюрган вазирлик, идора ва ташкилотлар раҳбарлари, шаҳар жамоатчилиги, мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган дипломатик корпус ва халқаро ташкилотлар вакиллари, хорижий меҳмонлар, дин пешволари тантаналар бошланишини кутмоқда.

Майдонга Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов кириб келди. Ингиланлар давлатимиз раҳбарини олқишлар билан кутиб олади-

лар. Байрам бошланишидан дарак берувчи музика садолари янграйди.

Президент Ислам Каримов табрик нутиқи сўзлайди. Йулбошимчи байрам қатнашчиларини, улар сиймосида барча ватандошларимизни қутлуг айём билан муборакбод этади.

ЮНЕСКОнинг расмий вакили Барри Лейн байрам қатнашчиларига мазкур халқаро ташкилот Бош директори Федерико Майорнинг табригини етказди. У Бухоро заминидagi ҳар бир тош ўғмишдан сўзловчи дурдона эканини, бу ердан таралувчи илм-маърифат нури осмонни ёритишини лутф этди.

(Давоми 2-бетда).

КЎҲНА ШАҲАР ТЎЙИГА ТУҲФАЛАР

Хива шаҳрининг 2500 йиллиги тантаналарига таширф буюрган мамлакатимиз Президенти Ислам Каримов 20 октябрь кўни Урганчда куриб битказилган «Кока-Кола ичимлиги» кўшма корхонасини бориб кўрди. Кока-Кола компанияси вакили Гленн Симсон билан корхонанинг техник жиҳозланиши, истиқбол хусусида суҳбатлашди.

Корхона соатига 12 минг донагача идишга қуйилган ичимлик суви, кока-кола, фанта, спрайт ичимлиги ишлаб чиқаради. Бу ерда 300 киши иш билан таъминланади. Асбоб-ускуналар Германия, Франция, Испания фирмаларидан келтирилган.

Муҳими, улар энг замонавий технологияга асосланган. Давлатимиз раҳбари бошқарув тўғрисида босади. Цехларда ишлаб чиқариш жараёни бошланади.

Шу кўни Президент Ислам Каримов Урганч-Хива троллейбус йўналиши билан ҳам танишди. Йўловчилар узогини яқин қилаётган троллейбусни кўздан кечирди.

Талбирларда республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И.Журабеков, Бош вазир ўринбосарлари М.Усмонов, К.Раҳимов, Хоразм вилояти ҳокими И.Юсупов қатнашди.

(ЎЗА).

АНДИЖОН ВИЛОЯТИ МЕҲНАТКАШЛАРИГА

Қадри андижонликлар!

Пахта етиштириш борасида эришган улкан галабонгиз муборак бўлсин! Андижоннинг 310 минг тонналик «оқ олтин» республикамиз хирмонига муносиб ҳисса бўлиб қўйилди.

Маълумки, ўзбек пахтачилиги тарихида Андижон таърибаси янги даврни бошлаб берди. Жаҳон пахтачилигининг энг илғор ва замонавий усуллари мамлакатимизда биринчи марта ана шу мўътабар заминда синаб кўрилди ва ҳаётга татбиқ этилди. Навои саралиш, уруғчиликни тақомиллаштириш, чиғитни пелёнка остига экиш юксак самара беришини сизлар амалда кўрсатдингизлар. Бугунги кўнда Андижон технологияси юртимизнинг барча деҳқонларини янгиликка, изланишга, ташаббускорликка ундаб турибди. Сизлар деҳқончиликда яратган ўзига хос мақтабимиз юртимиз пахтачилиги таърибларини бойитмоқда ва янги ўфқларга чорламоқда.

Саховатли заминни эъзозлаб, унинг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланиб, узоқни кўзлаб иш юртганингиз учун нафақат пахтачиликда, балки деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида ҳам бутун мамлакатга намуна бўлиб келмоқдасиз. Бу янгича таваққур самарасидир. Асподий меҳнат қилган одам ҳеч қачон кам бўлмайди. Шунинг учун ҳам Андижоннинг шаҳар ва қишлоқлари кўндан-кўнга обод бўлмоқда, турмуш янада юксалмоқда, кўзни қувонтирадиган ўзгартишлар халқнинг руҳини кўтармоқда.

Сизлар аждодларимизга хос тантанингиз, илмонни бутлагингиз, ориятни маҳкам тутишингиздир. Бундай одамлар ҳаётини ўзгартиришга, уни гуллаб-яшнашига қодирдирлар.

Азиз андижонликлар!

Сизларни кўла киритган ютуқларингиз билан яна бир бор чин диддан кўтайман. Барчангизга сўхат-саломатлик, тинчлик-омонлик тилайман! Илоҳим, тоғганингиз яхши кўнларга, тўйларга буюрсин! Оллоҳнинг ўзи барчангизни ўз паноҳида сақласин!

Ислам КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ БУХОРО ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Ассалому алайкум, муҳтарам ватандошлар!

Хонимлар ва жаноблар! Узоқ-яқиндан таширф буюрган қадрили меҳмонлар!

Бугун Ўзбекистон ҳаётинда буюк бир сана -- шону шавкати етти оламини тутган, қадимий ва ҳамisha навроқон Бухорои шарифнинг 2500 йиллик қутлуг тўйини нишонламоқдамиз.

Мана шу тарихий воқеа билан сиз -- бутунги тантанана иштирокчиларини, Бухоро аҳлини, сиз орқали бутун халқимизни муборакбод этишга руҳсат бергайсиз.

Фурсатдан фойдаланиб, бугунги тантаналарда қатнашаётган БМТ, ЮНЕСКО вакиллари, хорижий давлатлар элчилари ва вакиллари, хориждан келган меҳмонларимизга, акборот воситалари вакилларига сизнинг номингиздан чўқур ҳурмат ва эҳтиромимизни билдирмоқчиман.

Бухоро ўлкаимизнинг минг йиллар давомида жаҳон таваққурли, маънавий, маданий ва диний қадриятлари тараққиётига улкан ҳисса қўшиб келаятиган, шарифлик номига сазовор бўлган муқаддас жойлардан биридир.

Бухоро «кубатул ислом», яъни «ислом динининг гўмбаз» ва буюк уламолар сўзи билан айтганда, «қуввати дини ислом» деб тан олинган бу Бухоронинг жаҳонда, бугунги Шарқ минтақасида муулмон дунёсининг мўътабар марказларидан бири бўлишидан эътирофдир.

Бухоро тарихига назар ташлар эканмиз, мўблатимизнинг йиғирма беш асрлик йўлини кўраимиз.

Бухоронинг ҳар бир қаричи, ҳар бир тарихий ва маданий обидаси эл-юртимизнинг буюк иқтидори ва яра-

тувчилик салоҳиятидан, юксак тараққиёт, илму маърифат, маънавият ва маданият, фалсафа ва дин равнақи йўлидан дарак беради.

Х асрнинг машҳур тарихчиси, асли бухоролик **Абу Бакр Муҳаммад Наршахий** нақд қилишчи, Бухорога туркий қабилалар асос солган бўлиб, бу ерда «сув ва жароқлар, ов қилинадиган жониворлар кўп бўлганидан қишлоқлар хуш келиб, шу ерда жойлашганлар». Наршахий шунини ҳам таъкидлайдики, энг қадимги миллий қаҳрамонларимиздан бўлиши Алп Эртўнга (Афросиёб) ҳам айнан Бухорода дафн этилган.

Бу табаруқ тупроққа миллатлар олдидagi У1 асрда эронлик **Кайхусрав**, миллатлар аввалги IУ асрда юнонлик **Искандар Зулқарнайи**, миллий УП асрда араблар, XIII асрда **Чингизхон**, XIX асрда эса рус истилочиларининг тажовузлари не-не кулфатлар келтирмади.

Бу азиям шаҳар, **Кармана**, **Бойкент**, **Вобкент**, **Шофирқон**, **Ромитон**, **Ғиждувон** каби қадимги кентларни ўз бағрига олган Бухоро воҳасида яшаган эркесвар аждоқларимиз ҳар қандай истибод ва зулмга қарамай, эл-юрт озодлиги йўлида муттақил қаҳрамонна курашиб келдилар.

Евуз боқинчиларга ва истилочиларга қарши озодлик байроғини кўтарган **Широк**, **Ситгамен**, **Маҳмуд Торобий**, **Томир хотун** (Тўмарис), **малика Қабаж хотун** каби аждоқларимиз жасорати авлодлар учун ватанпарварлик ва шижоат тиксолидир.

Утган имко ярим минг йил давомида ўзбек давлатчилигини бошқарган қадимий **хоразмшоҳлар**, **қушонлар**, **эфталитлар**, **ашиналий-**

лар, **сомонийлар**, **қоразонийлар**, **ануштегинийлар**, **темурийлар**, **шайбонийлар**, **аштархонийлар**, **мангитлар** сулолалари тарихимизда, хусусан, Бухорои азимда ўзига яраша ном ва из қолдирдилар.

Бухоро, айниқса, Темурийлар замонида гуллаб-яшнади. Жаҳон майдонида энг муътабар шаҳарлардан бири даражасига кўтарилган Бухоро ҳам диний, ҳам дунёвий илмлар маркази сифатида ном чиқарди. Ҳазрати Барзоуддин Нақшбанд фаолияти айнан шу йилларда кечди.

1417 йили Бухорода **Мирзо Улуғбек** қурдирган мадраса дарвозасига «**Илм оломоқда интилиш ҳар бир мусулман ва мусулман учун қарзу фарзидир**» деган сўзлар ўйиб ёзилганида жуда катта маъно муҳассам. Худди шунингдек, 1433 йили Улуғбек томонидан Ғиждувонда барпо этилган мадраса не-не авлодларга илму маърифат зиёсини тарқатган.

Бугун ҳам замин узра савлат кўтариб турган меъморчилик обидалари, масжид мадрасалар, савдо ва хунармандлар тимлари, шифохоналар ва хонақоҳлар, ҳовузалар, майдонлар Бухоро бошдан кечирган буюк тарихнинг гувоҳларидир.

Бухоро нафақат юртимиз, балки бутун Шарқнинг илм маркази бўлиб келган. **Имом ал-Бухорий**, **Абу Наср Фобрий**, **Абу Али Ибн Сино**, **Мир Кулол**, **Бобои Самосий**, **Ғафнавий**, **Аҳмад Доғий**, **Абдурауф Фитрат**, **Файзулла Хўжаев** ва бошқа шу каби буюк зотлар етишиб чиққан, таҳсил олган макон бундан буюк ҳам илму фан, маърифат ва ижод бешиги бўлиб қолаверди.

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХИВА ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Хонимлар ва жаноблар! Азиз ватандошлар, муҳтарам Хоразм ва Хива аҳли! Қадрили меҳмонлар!

Шу кунларда юртимизда жуда катта тўйлар ва тантаналар давом этмоқда. Кеча Зарафшон воҳасида кўшма Бухоромизнинг муборак ёшини нишонлаган бўлсак, мана бугун халқимиз, миллатимизнинг яна бир фахри ва гурури бўлиши, бутун оламга машҳур гўзал Хивамизнинг 2500 йиллик тўйини шоду хуррамлик билан байрам қилмоқдамиз.

Сизларнинг барчангизни, авваломбор сиз -- азиз Хоразм аҳлини ва бутун Ўзбекистон халқини, узоқ-яқиндан келган қадрили меҳмонларни ана шу шонли сана муносабати билан чин қалбдан самимий муборакбод этишга ижозат бергайсизлар!

Имкониятдан фойдаланиб, Биришган Миллатлар Ташкилоти, ЮНЕСКО вакиллари, хорижий давлатлар элчилари ва вакиллари, акборот воситалари вакилларига узининг алоҳида миннатдорчилигини билдирмоқчиман.

Хива -- гўзал диёримизнинг гавҳари, халқимиз санъати ва бунёдкорлиги тимсоли, маданий ва маънавий антаналаримизнинг абдилийлигини ўзда муҳассам этган бир мўъжизадир.

Хива -- бизнинг жонли тарихимиз, бу дунёга келиб-кетган қанча-қанча салтанатлар гувоҳи, юртимизнинг, халқимизнинг, миллатимизнинг мислсиз ўтмишидан, ота-боболаримизнинг даҳосидан, маънавий мулкимизнинг буюк иқтидори ва кудратидан далолатдир.

Бундан икки минг йил аввал яшаган римлик тарихчи **Помпей Трог** туркий халқларнинг энг қадимги аждоқлари ҳақида шундай деб ёзган: «**Бақтрияликлар**, **сўзлар** ва **хоразмликлар** келиб чиқишининг қадимийлиги бўлмайди мисрликлар билан бемалол беллаша олади. Улар меҳнатда ҳам, жангу жадалда ҳам узларини аямайдилар. Жисмонан ҳаддан ташқари кучлидирлар. Узларига те-

гишли бирор нарсаи кўдан чиқаришни истамайдилар. Фақат галабага интиладилар».

Ўзбек давлатчилигининг тамал тошлари бундан 2700 йил муқаддам айни Хоразм воҳасида қўйилган. Шу маънода, миллий давлатчилигимиз тарихи Миср, Хитой, Хиндистон, Юнонистон, Эрон каби энг қадимий давлатлар тарихи билан бир қаторда туради. Хоразм тарихи ўзбек давлатчилигининг асоси, унинг кудрати ва қадимийлигининг тасдиғидир.

Азиз юртдошларим!

Бугун миллий озодлик учун курашимиз тарихидан сўз кетар экан, биринчилар қаторида буюк Хоразм ўрлоқларидан **Нажмиддин Кубро**, **Жалолиддин Мангуберди** каби миллий қаҳрамонларимизнинг номларини эир этамиз.

Нажмиддин Кубро Ватанимизни Чингизхон босқинидан озод қилиш учун жанг қилиб, қўлида озодлик байроғини маҳкам тутиб жон тасдиғини этгани тарихий мисаллардан маълум.

Хоразмшоҳлар сулоласининг энг машҳур вакили Жалолиддин ҳам ўн бир йил давомида мўғулларнинг гарбий улқаларга бостириб киришларига тўсиқ бўлиб турди. Ганим олдида беш эгмади, тиз чўкмади, Ватан деяр халок бўлди.

Хоразм ва Хива тарихи халқимизнинг ёзув, илм-фан, санъат, маданият ва маънавий соҳаларидаги юксалиш босқичларини ўзда муҳассам этади.

Зардуштийликнинг муқаддас китоби «**А в е с т о**» ҳам айнан Хоразмда яратилган фикримизнинг ёрқин далилидир.

Бугун болаларимиз мактабларда ва олий ўқув юрталарида ўрганганидан алгебра, алгоритм каби кашфиётларга асос солган **Муҳаммад Мусал-Хоразмий** бу гўзал воқеа номини дунёга машҳур этган.

Атлантика уммони ортда Америка қитъаси борлигини Христофор Колумбдан

500 йил олдин башорат этиб, ҳақтоқи унинг харитасини чиғиб қолдирган буюк аждоқимиз **Абу Райҳон Беруний** мана шу муқаддас заминда туғилган.

Мақкаи мукаррама амри ибн Ваҳш XII асрда яшаб ўтган яна бир буюк ватандошимиз -- араб тилининг мукамал грамматикасини яратган инсонни улуғлаб: «**Дунёдаги барча қишлоқлар жамлаиб, Хоразмининг биргина Замашхор қишлоғига фидо бўлса арзийди**. Чўки бу қишлоқ минг йилларда бир марта келиши мумкин бўлган буюк Маҳмуд аз-Замашхорийдек алломани дунёга келтирди», деб тасанно айтган эди.

Бундан минг йил муқаддам одамзод тарихидagi илк Академиялардан бўлиши -- **Маълум Академияси** Хоразм заминида ташкил топгани билан ҳар қанча фахрлансак арзийди, албатта. Уйлайманки, биз Маълум академиясини Хоразм заминида қайтадан ташкил этсак, кўп улуг иш бўлур эди.

Хоразм ва Хива заминида яшаган **Паҳлавон Маҳмуд**, **Султон Вайс**, **Носирдин Рабғузий**, **Султон Бокорқорғоний**, **Баҳоуддин Валад** ва унинг буюк фарзанди **Жалолиддин Рўмий**, **Абулқосим Али Хоразмий**, **Исмоил Жўржоний**, **Сирожикин Саккокий**, **Мунис**, **Отаҳий**, **Баён**, **Сафо Муъанний**, **Чоқар**, **Шероий**, **Ҳожиқон**, **Бола бахши** каби унлаб ва юзлаб алломалар, шоирлар ва санъаткорлар номини биз -- бутунги авлод вакиллари чексиз эҳтиром билан тилга оламиз ва бошимизга кўтарамиз.

Биз бугун Хиванин 2500 йиллик тарихига назар солар эканмиз, тарихнинг энг сурунли даврида ҳам аждоқларимиз озодликка, маърифатга, яратувчиликка интилиб яшаганига гувоҳ бўламиз. Бутун салобат билан кўкка бун чўзиб турган тарихий ёдгорликлар, нодир обидалар ва осори атиқалар шундан далолатдир.

(Давоми 2-бетда).

ХУШ НАСИМ ЭСАЁТИР, АНДИЖОН ТОМОНЛАРДАН

Вилоят пахтакорлари 310 минг тонна sanoat хом ашёсини тайёрлаб, йиллик режани бажардилар

Ер тўймағинча эл тўймас, дейдилар. Андижон заминини тўк экани, фарзандларидан ўз саховатини аймаётган -- зафарлар устига зафарлар аёғилиб келмоқда. Қанчалки заҳматлар, ташвишлар ва уйқусиз туяларни, ботмон-ботмон пешона терларни ўз бағрида сир сақласа-да, зафар барибди шириндир, тотлидир. Ҳамма чароқларнинг бир нафасда чиқиди, иш юзасидан пайдо бўлган кудратлар унутилди, ҳаёт янада гўзал, яшаш ундан-да наъшали кўринадиган кўнганга. Чангу тупроққа қоришиб янада ишлагинг, бармоқларингиз чанок тилиб пахта тергинг, улкан-улкан хирмонлар барпо этинг келавериб.

Маррага етиб келган андижонлик заршуносларда бугун ана шундай шахт, ана шундай бахт бор. Пахтачиликда улар тўплаган таърибига бугунги кўнда бутун мамлакатда достон бўлди. Уйган хирмони унданда сарбаландлар. Биз ҳам улари кўлуг қадимлари билан чин диддан кўтаймишга, узларига соғлик, ишларига омад тилаймиш ҳамда бу қадок кўлли пахтакорлар меҳнати, таърибига, ниятлари ҳақида газетамизнинг учинчи саҳифасида икки оғиз калом лутф этаимиз.

(ЎЗА).

ЯНГИ КОРХОНА

Самарқанд шаҳрида «Бритиш Американ Табакко» («БАТ») корпорацияси билан ҳамкорликда барпо этилган сигарет фабрикаси ишга тушди. «ЎЗБАТ» ҳисдорлик жамияти кўшма корхонаси қошида очилган мақор фабрика йилга йиғирма миллиард донага қадар юқори сифатли сигарет ишлаб чиқариш қувватига эга.

Таъкидлаш жоизки, корхонада жараён бошдан охиригача автоматлаштирилган бўлиб, иш компьютерлар назорати остида кечади.

Фабриканинг очилиш маросими Бош вазир У. Султонон ҳамда «Бритиш Американ Табакко» раиси У. Хертв томонидан анъанавий кирмиши тасманинг кесилиши билан бошланди. Тантанали йиғилишда Бош вазир сўзга чиқиб, мамлакатимиз жаҳон бозорида бемалол рақобатлаша оладиган йирик корхонага эга бўлганини мамнуният билан таъкидлади. Фабрика ишлаб чиқарадиган маҳсулотни кенг миқёсда экспорт қилиш кўзда тутилмоқда.

Самарқанд сигарет фабрикасининг очилиш маросимида Бош вазир ўринбосари М. Усмонов, Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев ва бошқа расмий кишилар иштирок этди. Шунингдек, маросимда Буюк Британиянинг Ўзбекистондаги Факултатда ва Мухтор элчиси Барбара Хей ҳозир бўлди.

(ЎЗА).

ХАЛҚИМИЗ ЗАКОВАТИНИНГ БОҚИЙ ҲАЙКАЛЛАРИ

(Давоми. Аввал 1-бетда).

Ўзбекистон давлат мадҳияси янграйди. Театрлаштирилган томоша бошланади. Бухоро ҳақидаги қўшиқ таралади. Буюк сафларимиз Баҳоуддин Нақшбанд, Амир Темур, Абу Али ибн Сино, Улугбек мўтабар шаҳарини кутлуг сана билан табриқлаб, дуои фотиҳа қилдилади. Пойтахтимиз Тошкент, дунёнинг қадимий маданият марказлари -- кўҳна Рим, Самарқанд, Вена, Мадрид, Хива санъаткор ижросида Бухоро шодибанасига шерик бўлади. Саҳнада эртанги янада буюк куллар тисоли оқ лайлақлар пайдо бўлади. Минора Калондан олоб шалосага -- кутбарка ёғилади.

...Бухоро узоқ тарихи давомида не кулларни бошдан кечирмади. Имом ал-Бухорий, ибн Сино, Нақшбанд каби бу шижоатли замин фарзандлари шаҳар шуратино оламга ёйган бўлса, Файзулла Хўжаев, Фитрат каби муштабид тузум қурбонлари нуруний шаҳар қалбиде дардли армон бўлиб қолди.

Шоирлар Хуришд Даврон ва Садриддин Салим Бухорий шеърларий асосида таниқд режиссёр Баҳоидр Йўлдошев саҳналаштирган театрлаштирилган томошада Бухоро тарихининг нури ва тунд онлари, буюк келажакка интилаётган бугунги ҳақида бадий лавҳалар орқали ҳикоя қилинади.

Инсон доимо келажакка, ёруғ кулларга интилиб яшайди. Истиқлол нури бухороликлар қалбиде ҳам ўзликни англаш, бахтли келажакка ишонч туйғуларини уйғотди. Дунё сайёҳлари ниҳонини ўзига тортиб келётган шаҳар улкан маданият ва илм, маърифат ва маънавият марказига айланиб бормоқда. Амалга оширилган ислоҳотлар, фидокорона меҳнат туйғуларияти яратилган иқтисодий салоҳият, аввало, халқ фаровонлигини оширишга, қолларе, мана шундай хайрли тадбирларни ўтказишга хизмат қилмоқда. Томошада ифода этилгандек, Бухоро ҳам бутун Ўзбекистон каби буюк келажак сари одимламоқда...

БОЙ ТАРИХИМИЗ ДУРДОНАСИ

Хива -- қадимий маданият ўчоқларидан биридир. Шаҳарда асрлар давомида барпо этилган меъморий ёдгорликлар, улардаги ранг ва шаклларнинг уйғун ва мутаносиблиги ҳам бу ерда яшган аждодларимизнинг теран ақлу заковатидан гувоҳлик беради. Лекин замонал юртимиз каби Хивани ҳам доимо сийлайвермади. Шаҳар неча минг йиллик тарихида қўлаб босқин ва вайронгарчиликларга дучор бўлди. Муस्ताқиллик шарофати билан ноёб ёдгорликлария асраб-авайлаш, қайта тиклаш ишларига

жиддий эътибор берилди бошлади. Айниқса, Хиванинг 2500 йиллиги нишонланиши, таъбир жоиз бўлса, шаҳарга иккинчи умр бағишлади. Юбилей муносабати билан қўлаб меъморий обидлар таъмирланди. Айниқса, уларга сизот суवाल хавф солишига барҳам берилди. Янги ишоотлар қурилди. Урганч аэропорти халқроо йўналишларда парвоз қилалган улкан самолётларни ҳам қабул қилиш ва кузатиш имконига эга бўлди. Урганч ва Хива ўртасида троллейбус қатнови йўлга қўйилди. 20 октябрь оқшми. Очиқ осмон остидаги музей -- Хиванинг кутлуг байрамига келган меҳмонлар -- вазирилик, идора ва ташкилотлар раҳбарлари, жа-

моатчилик вакиллари, дипломатик корпус ва халқроо ташкилотлар, хоржий мамлакатлар вакиллари байрамона безатилган Арк майдонидан жой оладилар. Йилгиланларни нигоҳида шаҳар сеҳру синоатидан -- ҳайрат, қалбиде -- ҳажжон: гуё улар шу онларда олис мозий бағрида тургандек.

Майдонга давлатимиз раҳбари Ислон Каримов кириб келди. Байрам қатнашчилари Президентни қарсақлар билан кутиб оладилар.

Маросимда Президент Ислон Каримов табрик нутқи сўзлади. Йилгиланларни, бутун Ўзбекистон аҳлини қадимий шаҳар тўйи билан самийий табриқлади. ЮНЕСКО расмий вакили

Барри Лейн Хива аҳлини, Ўзбекистон халқини кутлуг байрам билан муборакбод этди.

Ўзбекистон давлат мадҳияси янграйди.

Байрам мушакларининг рангбаранг ёғдуси кўҳна ва навқирон Хива осмонини мунаввар этади. Саҳнага санъаткорлар чиқиб келадилар. Улар Хива шаҳрининг пайдо бўлиши ҳақидаги афсона билан театрлашган томошани бошлаб берадилар. Хоразм замини саховатли, у миришкор зироатчилар, Беруний, ал-Хоразмий, Паҳлавон Маҳмуд, Оғаҳий, Феруз каби алломао шоирлар юрти. Саҳнада 1015 йил воқеалари тасвирланди. Мазмун академик олимларнинг мубораксиймолири намён бўлади. Қорақалпоғистон Республикаси, ви-

лоятлар вакиллари ўз қўшиқ ва рақслари билан байрам қатнашчиларини кутлаб, кўҳна Хивага эҳтиромларини изҳор этдилар. Мухтасар айтганда, шоир Омон Матчон, режиссёр Рустам Ҳамидов, бастакор Рустам Абдуллаев иккинчи ҳамкорлигида тайёрланган саҳна томошаси Хиванинг узоқ тарихи, айниқса, яратувчилик иштиғи билан тўла бугун, порлоқ истиқболи ҳақида хикоя қилади. Бадий лавҳаларда Хоразм аҳлининг жўшқин ва жонлиби санъати яна бир қарра намён бўлади. Томоша сўнггида гайрат ва шижоат, назоат ва нафосат рами -- «Лазги» рақси оммавий равишда ижро этилади.

Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллигига бағишланган тантаналар шоду хурамлик билан кўтаринки руҳда ўтди. Байрам барча ватандошларимиз қалбиде юртимизда қарор топган тинчлик, осойишталикдан шукроналик, қадимий шаҳарларимиз билан фахрланиш туйғуларини эҳор этди. Зотан,

йўлбошчимиз «Шу азиз Ватан барчамизники» дея татқиллаганидек, Бухорою Хива ҳам барчамизникидир! Байрам тантаналарида Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар вакиллари иштирок этгани ҳам бу ҳақиқатни тасдиқлаб турибди.

Байрам тантаналарида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, мазкур юбилейларни ўтказиш ташкилий қўмитаси раиси И. Жўрабев, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Ҳ. Раҳматов, В. Норов, Р. Баҳоидиров, Президент девонини ахборот маркази раҳбари С.Ҳакимов, Бош вазир ўринбосарлари А. Азизхўжаев, К. Раҳимов, М. Усмонов, Бухоро вилояти ҳокими С. Хусенов, Хоразм вилояти ҳокими И. Юсупов қатнашди.

Аҳмад ХўЖА, ҲАА махсус мухбири. СУРАТЛАРДА: байрам тантаналаридан лавҳалар. А. ТўРАЕВ, Ш. ШАРОПОВ олган сураатлар.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ БУХОРО ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

(Давоми. Аввал 1-бетда).

Халқимиз буюк аждодларимиз мўтабар номларини, умминсоний маънавият ва умуман башариёт ривожига катта ҳисса қўшган, гўзал Бухороини беэаб, унга бетакорор нафосат, шакл ва салобат бахш этиб турган иморату иншоотларни, масжиду мақбараларни, мадрасаларни, ислом динининг, Шарқ фалсафасининг ўчмас қадриятларини бугунги авлодларга мерос қилиб қолдирган буюк аждодлар номиини абадул-абад сақлайди.

Мухтарам дўстлар! Азиз меҳмонлар!

Бу йил Бухоро ва Хива шаҳарларини 2500 йиллик муборак саналарининг Парижда кенг нишонланиши, халқроо анжуман ва кўртасмалар ўтказилиши, бугунги байрам тантаналарида қўлаб хоржилик азиз меҳмонларимиз -- олимлар, фойласуфлар, тарихчилар ва дин пешовларининг иштироки эътиҳ ўлкаимизнинг илмий, меъморий ва маданий меросига халқроо жамоатчиликнинг тобора ошиб бораётган катта қизиқишинидалолат беради.

Тарихини билмаганнинг келажаги йўқ, дейдилар. Бухороини бугунги кутлуг айёми, энг аввало, ўтмишга эҳтиром ва буюк аждодларимиз хотирасига хурматимиз намойишидир.

Элим деб, юртим деб, келажакни ўйлаб заҳмат чеккан, Ватанимиз озолигини йўлда курашган, миллатимиз раванқи учун умрини бағишлаган, ўзидан олоб шаҳар воҳдалар, бетакорор гузал ёдгорликлар қолдирган аждодларимиз меҳнатини юзага чиқариш, уларни қадрлаш, руҳи покларини шод қилиш, эзгу ишларини давом эттириш биз учун, бугунги авлод учун ҳам фарз, ҳам қарзидир.

Бухороини 2500 йиллиги шу юртда яшаётган ҳар бир фуқаронини, жумладан, ёшларимизни бой маданий меросимизни қадрлашга, уни кўз

қорачиқдек авайлаб-асрашга, юрак-юракдан ифтиҳор қилишга ўргатади. Узимизнинг бой ўтмиш меросимиздан маънавият ва илм олишти имкон беради. Одамлар қалбиде эзгулик туйғуларини уйғотиб, бугунги авлод кимларнинг авлоди, кимларнинг эоти ва ворислари эканини англашга ундайди.

Бу тантаналар биз бугун муस्ताқилликка эришган ёгона бир халқ сифатида буюк келажак сари интилаётганимиз шунчаки ороу-ҳавас бўлмай, балки халқимизнинг тарихий салоҳияти, асрлар давомидаги давлатчилиги, маданияти ва қудратидан келиб чиқиб қўйилган аниқ мақсад эканини тасдиқлайди.

Бу масаланинг яна бир томони борки, уни айтиб ўтмасдан бўлмайди деб ўйлайман. Биз бугун истиқлол йўлида, олод ва обод Ватанимизни қуриш йўлида дадил қадам кўяётган давларда, бизнинг шу интилишларимизни кўролмайдиغان, йўлимизни тўсиб олоқчи бўлган ёвуз кучлар тарихимизни қалғитиб қўрса тишга, ёлгон гапларни кўтаришга, шу саховатли ерда яшаётган миллат ва элларлар орасига адоват уруғини сепашишга ҳаракат қилётганларнинг тўғри баҳосини бермоғимиз даркор. Шунинг учун ҳам тарихий ҳақиқатни билиш, уни муҳрлаш, ёш авлодга ҳолисона етказиш чуқур маънога эга.

Бу шундай ҳақиқатким, баъзи ашаддий миллатчилик йўлига ўтиб олган, ўзгаларни кўролмайдиغان, ҳасад билан ишайдиғанларнинг кучини қирққди, бошқаларнинг тинчлигини бузиш ниётида осойишта тараққиёт йўлига гов бўладиганларнинг томирини қирққди. Фарзандларимизнинг кўзини ҳақиқатга очиб беради. Ҳақиқий тарих «Куч -- адолатда» ҳикматининг нақадар тўғрилигини исботлайди.

Халқимиз ўтмишининг аж-

ралмас қисми бўлмиш Бухоро тарихи шукўҳли ва муборак кунлар билан бир қаторда жўла оғир ва мусибатли давларга ҳам гувоҳ бўлди. Қўлаб босқинларнинг бошдан кечирди, неча марта вайрон этилди, ўт ичиде қолди. Бу муқаддас тупроқда бегуноҳ қонлар тўкилди, мухташам обиде, минора ва азиз-авлодларнинг қабрлари оёқости қилинди. Аммо бухороликлар ўз она шаҳарларини мардонлар вур ҳимоя этдилар ва неча бор қайта қурдилар, тикладилар.

Сўнгги мустамлака замонида Бухорога бўлган муносабат ҳаммаимизга маълум. Инқилоб баҳонасида бу шарофатли шаҳар обидалари яна бир бор вайронга этилди, унинг асл фарзандлари қатарон қилинди. Халқ ва унинг моддий маънавий меросига қўрсатилган бундай муносабат собиқ шўрлар тўзумининг қанчалик гайринисоний ва адолатсиз эканини кўрсатади.

Мухтарам жамоа! Ҳар бир халқ ўз юртига ҳақиқий эга бўлганда унинг тарихи ва салоҳияти буй-бабули, унинг гўзаллигини дунё кўз ўнгиде тўла-тўқис намён эти олади. Бугун бу қадим шаҳар тўйи дунё микёсида кенг нишонланаётган экан, бу ҳам Истиқлолимиз шарофатлидир.

Истиқлол кўҳна Бухоро ҳаётига янги бир нафас олиб келди. Бухоро вилояти ва шаҳрида бугунги кунда замонавий саноят, қишлоқ ҳўжалиги, илм-фан, маданият ва санъат янги юксалиш йўлига қирди. Бухоро юртининг қиёфаси йилдан-йилга ўзгармоқда, янги шукуҳ топмоқда.

Бухоро нефтини қайта ишлаш корхонасининг ишга тушиши дунё аҳли тарафидан муҳим воқеа сифатида эътибор этилди. Шаҳар ва вилоятда жўла катта қурилиш ва ободончилик ишлари олиб бориломоқда.

Бухоро деҳқонлари ва миришкорлари ўз саховатли

меҳнати билан Ватанимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Бухороининг тенгсиз зардўзи либослари, олтинга тенг пиллар, қоракўл терилари жаҳон бозориде муносиб баҳосини оломоқда.

Шарқ меъморилик санъатининг ноёб намуналари бўлган барча қадимий обидлар муस्ताқиллик шарофати билан яна асл шаклига қайтмоқда.

Бухороининг ва бухороликларнинг яна бир катта ютуғи шундаки, бугун бу табаррук заминда турли миллату динга мансуб кишилар -- тожиклар, туркманлар, руслар, яҳудийлар, қозоқлар, қорейслар, арманлар ва бошқа ўнлаб миллат вакиллари ўзбеклар билан бирга қўлини-қўлга бериб, дўстона, аҳли, ҳамкор ва ҳамжиҳат бўлиб ишмоқдалар.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, мард ва танги, гурури баланд, илпмлар ва меҳнатсевар Бухоро аҳлига халқимиз номидан, шахсан ўз номидан миннатдорлик изҳор этишини ва уларга чуқур таъзим қилишини ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан.

Азиз ватандошлар! Замонлар ўтар, йиллар, асрлар ўтади. Ҳеч шубҳа йўқки, фарзандларимиз, невараларимиз, келажак насллар гайриинсоний ва адолатсиз тарихига қайта-қайта мурожаат этадилар.

Ватанимизни олод ва обод қилиш учун курашда қурбон бўлганларни, муस्ताқиллик иморатини пойдеворига биринчи гишт қўйган ота-боболарини сира унутмайди.

Янги ўсиб келётган авлодларимиз ўз тарихини, юртини, азиз-авлодларини, осори атиқларини бошига қўтариб, шу тариха миллий тўйгу, миллий гурур, миллий ифтиҳор ҳиссётини кўкка кўтариб, умумбашарий қадриятлар халинасига ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшадилар.

Азиз дўстларим, ватандошларим!

Сизларни яна бир қарра Бухорои шарифини кутлуг тўйи билан чин кўнгилдан табриқлайман!

Барчамизга аждодларимизга муносиб, яна минг йилларга давомдор буюк ишлар қилиш бахти насиб этсин!

Яратганингиз ўзи бизнинг барча эзгу ишларимизда мададкор бўлсин!

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХИВА ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

(Давоми. Аввал 1-бетда).

Зеро, қадим замонларда Шарқ ва Гарбни туташтирувчи Буюк Ипак йўли мана шу макондан ўтган. Бу йўл нафақат савдо кўприғи вазифа сини бажарган, балки узоқ асрлар давомида турли миллат ва мазабларга мансуб кишиларни ўзаро ақинлаштирган, турли халқларнинг илму фанини, маданиятларини ўзаро бойитган.

Ҳар қандай миллат ҳам Хивадий масканини яратгани ва асрлар боёйидада эъозлаб сақлагани учун гурурланишга ҳақиқидир. Чунки Хива юртининг зийнати бўлиб қолмай, умумбашарий цивилизация учун ҳам хизмат қилган, бундан бунён ҳам хизмат қилди. Ичанқалъа ва Дишанқалъа мажмуи, хусусан, Шерғоҳион, Мухаммад Раҳимхон, Исфандиқирхон мадрасалари халқимизнинг асрлар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келётган юксак салоҳияти, нафис маҳоратига, миллий маданиятимизга қўйилган бебаҳо ёдгорликларидир.

Азиз ватандошлар! Фурсатдан фойдаланиб, яна бир масалага диққатингизни қаратишни истардим. Мустамлакачилик йилларида халқимизнинг сиёсий тарихи ҳар томонлама ерга уриб келинди, таъқиб остига олинди. Бутун жаҳонга номи кетган алломаларни ва мутафаккирларни саводсиз, жоҳил, илму маърифат душманиде таъқир этишга уриндилар.

Барчамизга яхши маълум: Хиванинг мадрасаларида илм-фан чўққиларини забт этган, мана шу зиб ва билим масканларида таълим олган олим-мутафаккирлар, дин пешовлари нафақат Ўзбекистон ва Урта Осиё тарихида, дунёнинг узоқ-узоқ юртларида ҳам ўз мўтабар номларини, ўчмас изларини қолдирдилар. Буну ҳеч ким инкор қила олмайд деб ўйлайман.

Минг бора шукроналар бўлсинким, адолат яна қарор топди. Буюк аждодларимизнинг номлари яна тикланди.

Ватанимиз тарихида сиёсий жиҳаддан қуратли, иқтисодий фаровон салтанатлар бўлганга ва уларда илм, маданият-маърифат кенг ривож топганига бугун ҳеч ким шак келтиролмайди.

Шу маънода, хоразмшўрлардан Оғези, Текин, Эл Арслон, Султон Мухаммад, Хива хонларидан Абулқоҳий Баҳоидирхон, Мухаммад Раҳимхон (Феруз) ва бошқаларнинг фозил инсонлар,

маърифатли ва етук сиймор булганларини эслаб ўтишимиз жоиздир.

Мухтарам дўстлар! Бугунги тантаналар -- қадимий Хиванинг 2500 йиллик тўйини нишонлашимиз маънавий ислоҳотларимизнинг узвий бир қисмидир.

Хиванинг тўйи ёш авлод қалбиде ўзлигини англаш, бебаҳо меросимизга ворислик, халқ яратувчилик даҳосига ҳурмат, бунёдкорлик ишларига рағбат туйғуларини уйғотишга ишонаман. Хиванинг тўйи халқимизнинг ўз ўтмишига, миллий қадриятларга самийий эъзат-эҳтиромини янада кучайтироғи муқаррар.

Биз бугун ҳар бир интилиш -- ташаббусимизда, олдинга қўйилган ҳар бир қадимимизда аждодларимизнинг уйғоқ ва мададкор руҳини сезиб турибмиз.

Шу нуқтан назардан, Хиванинг тўйи фақатгина тарихимизнинг бебаҳо саҳифаларини тиклаш, маданиятимизни бойитиш йўлида хизмат қилиб қолмай, балки бевосита олий мақсадимиз -- келажак буюк давлатимиз пойдеворини шакллантириб, ўзимизнинг миллий аъёнларини сунган дастурлар асосида тараққий топган демократик давлатлар қаторида жаҳон ҳамжамиятига кириб боришига хизмат қилажак.

Мен шуну алоҳида гурур ва амуний билан айтаманки, асрнинг ва бетакорор обидалар, минг йиллик аъёнлар билан бир қаторда, Хоразмнинг яна бир улуг ва улкан бойлиғи бор. Бу бойлик -- шу муқаддас заминда яшаб келётган оқ кўнгли, бағри кенг, меҳмондўст, лағзи ҳалол инсонларидир. Хоразмин Хоразм қилиб, унинг шухратига шухрат қўшиб, доврўнни дунёга таратаётган шу элнинг ақл-заковати, омилкорлиғи, билим ва тажрибаси, сабот-матонатидир.

Қадимдан деҳқончилик маданияти гурирлаб ривожланган Хоразмининг миришкор деҳқонлари салоҳияти тўғрисида алоҳида тўхташни истардим.

Ўзингиз ўйланг, миллоддан аввалги VIII -- VII асрлардаёқ узунлиги 60--70 километр, эни 35--40 метр булган каналлардан иборат мураккаб ва улкан сувий суюғиш тизимларини яратиб, деҳқончилик қилган кўҳна Хоразм аҳли заковати ва матонатига қўйил қолмай бўладими!

Кўш уса қаноти кўйдиган Қоракўм саҳроси билан йил

ўн икки ой мардона олишиб, ҳар бир томчи сувни гавҳардек авайлаб мўл ҳосил этиштириш ҳар қандай деҳқоннинг ҳам қўлидан келавермайди. Бунга фақатгина деҳқончилик илмининг пири бўлиб кетган хоразмлик миришкорларгина қолир.

Агар мендан ҳақиқий қаҳрамонлик намунаси нима, деб сўрасанга, хоразмлик оддий деҳқоннинг ҳар қўли деҳқончилик қаҳрамонлиқдир, деб жавоб берган бўлардим.

Мана бу йил ҳам Хоразм аҳли пахта тайёрлаш буйича йиллик режани мамлакатимизда биринчи бўлиб адо этди. Бу галаба ҳақиқатан ҳам Ватанимиз нишонини бўлмиш гўзал Хиванинг 2500 йиллик тўйига муносиб тўғфа бўлди.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, сиз -- азиз Хоразм деҳқонларини, барча Хоразм аҳлини мана шу тўёна билан яна бир қарра муборакбод этишга руҳлат бергайсиз.

Буюк аждодлар хотирасига чексиз ҳурмат-эҳтиром хоразмликлар табиатининг ўзига хос жиҳатидир. Воҳа аҳли муस्ताқиллик йилларида яна бир эғу ва савоб иш билан мамлакатга намуна бўлди: вилоятда халқимизнинг атоқли намоёндалари шарафига 20 дан зиёд боғлар бунёд этилди. **Навоий боғи, Қолий боғи** каби жозибдор тўшалар ижод ва яратувчилик туйғусига ошно бўлган ҳар бир инсонни бағрига қорламоқда.

Иқтисодийнинг бошқа соҳаларида ҳам хоразмликлар шаддам қадамлар қўймоқда. Мамлакатимиздаги энг йирик қанд заводи қурилиш ждал суратлар билан олий борилмоқда, қанча-қанча янги қорхоналар ишга тушмоқда. Урганч аэропорти қайта таъмирланди. Урганчдан то Хивага қадар 34 километрни троллейбус йўли ишга тушди.

Хива шаҳри таъмирланиб, янги чирой ва сайқал касб этди. Бу хайрли ишлари учун Хоразмининг саховатли қурувчи ва меҳорларига, барча меҳнаткашларига самийий ташаккур билдириб, уларга сиҳат-саломатлик, эзгу ишлариде омад тиламоқчиман.

Мухтарам дўстлар! Азиз меҳмонлар! Биз, Ўзбекистон аҳли, шуну яхши англаймизки, дунёдаги барча халқларнинг келажак башариёт ўзининг бутун тарихи давомида яратган буюк умминсоний қадриятларини чуқур англаш, авайлаб асраш ва янада ривожлантиришга боғлиқдир.

Янги минг йилликка қадар кўяр экан, улуг маданий ва маънавий аъёнларнинг вориси бўлишимиз бизнинг халқимиз ўз истиқболини дунё ҳамжамиятига кириш, бутун сайёрамизда тинчлик ва барқарорликни мустақамлаш билан чамбарчас боғланган ҳолда кўради.

Бутун ўтказилаётган тантаналар ҳам, бу тантаналарда жаҳоннинг турли минтақаларидан келган буюк олимлар, тарихчилар, давлат ва жамоат ташкилотлари арбоблари, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, ЮНЕСКО раҳбариятидан ваколатли меҳмонлар қатнашаётгани ҳам бунинг яққол далояти ва исботи деб биламан.

Хивадий мангуликка дахлдор обидалар ўзбек халқининг насл-насаби қадимий ва мўтабар эканлигини дунёга кўз-кўз қилиб турибди. Биз бундан гурурланиш билан бир қаторда, зиммамизда чуқур маънавий масъулият юкнини ҳам ҳис этмоғимиз даркор.

Бу масъулият -- отаморос юртимизни жон-дилдан севиш, асраб-авайлаш, келажак авлодларга янада гўзал, янада обод қиёфада етказиш бурчидир.

Шундай муқаддас ва мўтабар дийрда туғилишининг ўзи катта бахт.

Комил ишонч билан айта оламаники, бизнинг озолигимиз, хурриятимиз қудрати дунёда бутун мамлакатимиз, жумладан, Хоразм воҳаси ҳам ҳадемай ўз тараққийнинг янги ва юксак даврига қиради.

Бу табаррук заминдан етишиб чиқадиган юзлаб хоразмийлар, берунийлар, замаҳшарийлар ўзларининг тенгсиз салоҳияти билан жумлан жаҳонни қайратта солади. Ўзларни ҳарот берган Хоразм дийри шон-шухратига муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Бизнинг бугунги бунёдкорлик ишларимиз, ҳаётнинг барча соҳаларида амалга ошираётган ислоҳотларимиз, буюк тарихимиз, бекиёс маънавий меросимиз

ХУШ НАСИМ ЭСАЁТИР, АНДИЖОН ТОМОНЛАРДАН

ЯНГИЛИККА ҚЎЛ УРГАН ЮТАДИ

Биз яқинда Ватанимиз мустақиллигининг олти йиллигини кенг нишонладик. Айтиш мумкинки, ўтган олти йил ҳаётимизда чуқур из қолдириди. Ҳоқ қишлоқ хўжалиги, ҳоқ қурилиш ва саноат, транспорт, фан ва маданият, маънавий, қўйинги, қайси бир соҳада бўлмасин, қалбларда фахр ва ифтихор туйғусини уйғотувчи, эртанги кунга умид ва ишонч бахш этувчи ўзгариш, ўсиш, ривожланишлар содир бўлди. Асрларга татигулик ана шу юксалишларни биз ҳақли равишда муҳтарам Президентимиз Ислам Каримовнинг серқирра фаолияти, узоқни кўра билувчи доно сийсати, юрт осойишталиги, халқ фаровонлиги йўлидаги оталарча гамхўрликларини самараси, деб баҳолаймиз.

Вилоятимизда саноат ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2 мартадан зиёдроққа ортди. Айниқса, кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш борасидаги натижалар кўнглига ийлик бағишлайди. Аникроқ қилиб айтганда, бу соҳада 2,3 марта ўсишга эришилди. Бироқ бу борада қилинадиган ишлар ва истиқболга мўлжалланган режалар ҳали олинди. Мақсад шундан иборатки, виллоятимиз иқтисодиётида индустриал-аграр йўналиш устувор бўлаверад.

Андижонликлар Ватанга 310 минг тонна пахта етказиб бериб, йиллик режани барвақт уладдилар. Бу юксак хирмонда тadbirkor механизм, миришкор суви, ишбилармон мутахассис, чевар теримчи ва олий ҳиммат ҳашарчиларнинг муносиб ҳиссалари бор.

Шуни ҳам айтиш керакки, бу йил плёнка остига чиғит экилган катта майдонлардан юқори ҳосил олингани режанинг барвақт бажарилишида муҳим омили бўлди. Ғалабага муносиб ҳисса кўшган Асака тумани деҳқонлари йиллик режани воқидида биринчи бўлиб уладдилар. Ҳозирга қадар улар уйган хирмон 18 минг тоннадан ортди кетди. Маррага иккинчи бўлиб етиб келган мархаматликлар 21 минг тонна пахта сотдилар. Булоқбоши, Избоскан, Балиқчи, Шахрихон, Жалолқудуқ туманлари деҳқонлари эришган муваффақиятлар барини қувонтирмади.

Хар бир мавсум ўз қаҳрамонларини, тadbirkor омишкор деҳқонларини аниқлайди. Бу йилги йилги-теримда биринчи бўлишдек бахт қуйидагиларга насиб этди:

Избоскан туманидаги «Урганжи» жамоа хўжалигининг Х. Нурматов бошлиқ бригадаси деҳқонлари республикамиз мустақиллигининг 6 йиллигини пахта тайёрлаш режасини бажариш билан кутиб олдилар.

326 гектар ерга барака уруғи қадаган Асака туманидаги «Наваҳор» жамоа хўжалиги пахтакорлари гектардан 28,5 центнердан ҳосил олиб, давлат буюртмасини атиги 15 иш кунда ада этдилар.

Асакалик пахта усталари мавсум давомида водий туманлари ўртасида карвонбошлик қилдилар. Ватанга 15 минг тоннадан зиёд қимматбаҳо саноат хомашёси етказиб берган асакаликлар юртбошимизнинг кутловини олишга мўъассар бўдилар.

Ш. САТТОРОВ, виллоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи, Олий Мажлис депутати

монларини аниқлайди. Табиийки, пешқадимлик, карвонбоши бўлиш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Бу шарафга янги навлар ва янги технологияни дадиллик билан жорий этган, ишонч кўзини билиб, меҳнат қилганларгина сазовор бўладилар. Виллоят хўжаликлари ўртасида биринчи бўлиб ғалаба манзилга етиб келган Асака туманидаги «Наваҳор», Мархамат туманидаги Т. Мирзаев номи, Жалолқудуқ туманидаги «Ерқишлоқ» корпорацияси сингари унлаб жамоа хўжаликлари ҳосилдорликни 37-43 центнерданга етказдилар. Эндиликда деҳқонлар ва мутахассислар, соҳа олимлари эътироф этишадиганлик, мамлакат пахтачилигида янги давр — чиғитни плёнка остига экиш йўли билан ҳосилдорликни ошириш даври бошланди. Уч йиллик излашлар натижасида янги йўналишда талай ишлар қилинди. Жумладан, шу йилнинг ўзида етмиш минг гектар майдонда янги усулда пахта етиштирилди. «Андижонча усул» туфайли пахтачиликнинг янги истиқболлари очилмоқда. Энг муҳими, деҳқонларни ташвишлантирадиган йилги-терим мавсуми 20-25 кун олдинга силжимоқда. Бу дала ишларини ташкил этишда кескин ўзгаришлар ишга имконини бермоқда.

Чунончи, янгилик туфайли бугунги уруғини гўза қарор ора-ларига сегишга баҳрам бермоқдамиз. Пахта тайёрлаш режасини барвақт бажарган туманларда қўлпаб хўжаликларнинг далалари ҳали октябрь ойи бошидаёқ, ғўзапоядан тозаланди. Шудорланиб, бугун сочилиди. Деҳқону мутахассисдан, хўжалик раҳбарларидан дадиллик, қолаверса, таваллақчилик ҳам талаб этадиган бундай ҳолатни ҳатто кеска пахтакорлар ҳам эслай олмайдилар.

Бу масаланинг бир томони. Унинг яна бир муҳим иккинчи томони ҳам бор. Ғўзапоядан тозаланган, сифатли шугор қилинган ердаги бугунги қандам 5-10 центнердан юқори ҳосил беради. Бундан ташқари тупроқнинг таркибидан жонлиниш пайдо бўлади.

Инсон қайси соҳада меҳнат қилмасин, ўз устиди ишламаса, изланмаса, янгиликка дадил қўл урмаса, бир ерда депсиниб тураверади. «Андижонча усул»га асос солган соҳа ходимлари кейинги пайда пахтанинг истиқболли, жаҳон бозорига харидориги навларига эътиборни қаратмоқдалар.

Йўлбошимиз ўтган йилнинг янги шу кунларида виллоятимиз хўжаликларида бўлганларида эртапишар янги навларни плёнка ёрдамида парвариш қилишни синиб кўриш юзасидан маслаҳат берган эдилар. Шунга кўра, виллоятимизда келаси йили «Шароф-75», «Тошкент-6», «Юлдуз», «Бухоро-6» навлари экиладиган майдонлар кенгайтирилмоқда.

Жорий йилда ана бир янгиликка қўл урдик. Дунё қишлоқ хўжалигида муҳим аҳамият касб этган соя экинни деҳқончиликимизга кириб келди. Ана шу бебаҳо экинни кенг майдонларда парвариш қилиш билан биз етимини кутаётган кўп масалаларни ижобий ҳал қиламиз. Аввало, аҳолининг усимлик ёғига бўлган эҳтиёжи қопланади. Чорва озуқаси ишлаб чиқариш сезиларли даражада кўпайди. Келгуси йилда тақрибий экин сифатида экиладиган соя майдонлари 30 минг гектарга кенгайди. Бу борадаги ҳаракатимиз бошқа виллоятларда ҳам қўллаб-қувватланмоқда.

Деҳқонларимиз ҳозирги кўеши кунларини ҳар дақиқасидан самарали фойдаланмоқдалар. Ҳосилнинг қолган қисмини ҳам ёғин-сонинга қолдирмай териб олишимиз, унинг чиққан бугунги майсалари пар-

варишини намунали олиб боришни ташкил этишимиз керак.

Бозор муносабатлари шароитида саноатни ривожлантиришга, қўшма корхоналарда жаҳон андозларига тўла жаов бера оладиган рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришга, тadbirkorликни ривожлантиришга, янги технологияларни ишлаб чиқаришга кенг жорий этишга алоҳида эътибор берилмоқда. Мамлакатимиз автомобиль соҳалигининг фахри бўлган «УДЭУавто» қўшма корхонасининг ишга туширилиши натижасида виллоятимизда саноатнинг янги тармоқлари вуқудга кела бошлади. Биргина шу йилнинг ўзида юқорида айтиб ўтилган корхонага бутловчи қисмлар етказиб берувчи тўртта қўшма корхонага асос солинди. Эрта-индин турли хил буюқлар ишлаб чиқарувчи яна бир қўшма корхона фаолият кўрсата бошлади. Енгил саноатни ривожлантириш юзасидан дастурлар ишчил бажаришмоқда.

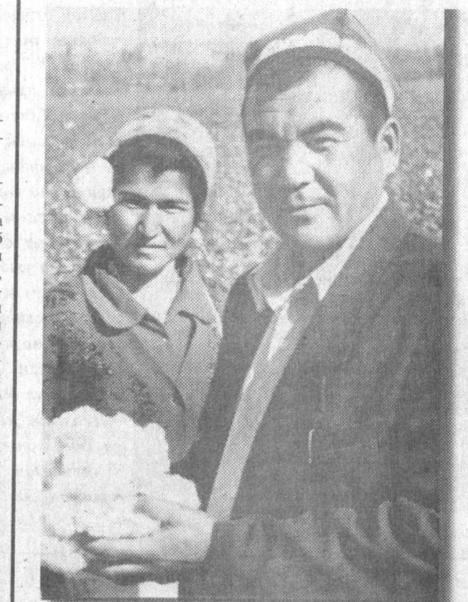
Қурилиш ва обдончилик ишлари халқимизнинг эртанги кунга бўлган ишончини мустаҳкамламоқда. Фаргона водийси аҳолисини «Зангори олов» билан узуқисиз таъминлашга хизмат қилаётган Хўжаобод ерости газ омбори қурилиши жадал суратлар билан олиб боришмоқда. «Тошкент — Ўш — Саритшо» — Ирқештом» йўналишида хизмат қилаётган йўлсозларимиз меҳнат таҳсинга лойиқдир. 25 минг тонна пахтани қайта ишлаш қувватига эга бўлган Мархаматдаги «Уқчи» пахта тозалаш корхонаси мавсум арафасида ишга тушди. Унлаб мактаб бинолари, шифохоналар, Андижон шаҳри ва қўлпаб туманлардаги катта миқдосдаги обдончилик ишлари ҳақида мароқ билан гапириш мумкин.

Виллоятимиз меҳнаткашлари қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича Республика комиссиясининг биринчи мажлисида баён қилинган қоида ва ҳулосаларга алоҳида эътибор билан қарамолдлар.

Ислохотларнинг рўбига чиққиш одамлар онгиде янгилик билан чамбарчас боелиқдир. Шу боис тақдирини дала билан боғлаган ҳар бир инсон Президентимиз ташаббуси билан бошланган янгиликнинг жараёнида фаол иштирок этиши муҳимдир.

Ажиб ҳолатни бошдан кечиряпмиз. Зотан, Амир Темур XIV асрда узок қарамликдан сўнг юртимизда озодлик ва тараққиёт байроғини кўтарган бўлса, XX аср ниҳонсида йўлбошимиз журъату жасорати ила Ўзбекистонда яна юксалиш даври бошланди. Ватанимиз янги йўғини даврига қадам қўйди. Мамлакатимизда иқтисодий-ижтимоий ислохотларнинг собитқадимлик билан олиб борилиши маънавий ҳаётимизда рўй бераётган тўб ўзгаришларга ҳаётбахш омил бўлаётир.

Миллий қадриятларни тиклаш, ўзли-

Хўжаобод туманидаги Абдулла Набиев номи жамоа хўжалиги раҳбари Сулоғиб Дулоноев (суратда чевар теримчи О. Мадумарова билан) бу йилги мўл ҳосилдан мамнун.

САТРАП СЎЗЛАЙДИ

ПАХТА ДАЛАНИНГ, ПАХТАМИЗ ДЕНИ

Бағри дуру жаовқирларга тўла далаарга ошиқанда деҳқонларга қуммака келганлар.

— Биз ҳар йилгидек бу мавсумда ҳам далада ишлаётганларга савло хизмати кўрсатдик. Барча туманларда қўшма савло дўқонлари ташкил этилди. Бир гуруҳ ҳодимларимиз даладаги ҳосилни ҳес-нобуд қилимай йиғиштириб олишда теримчилар қатори меҳнат қилишди. — деди виллоят маъбулот жамияти уюшмасининг раиси Жалолқудуқ Халлоев. — Ташкилотимизнинг 55 қишдан иборат ҳашарчилар бригадаси Олтинкўза туманидаги «Намуна» жамоа хўжалигида, 12 тоннадан ортқ пахта терди. Туманлардаги ҳодимларимиз уйган хирмон эса 120 тоннадан ортқ кетди.

— Иқтисодий-теримда муҳим ўрин тутувчи пахта саноат хомашёсини бетаофат йиғиштириб олиш, сақлашда озми-кўпми ҳиссамиз борлигиндан мамнунимиз, — дед ҳикоя қилди виллоят ички ишлар бошқармаси ёғиндан сақлаш бўлимининг

Андижон петрон заводининг 30 дан ортқ ишчи-хизматчилари бу йил Олтинкўза тумани пахтакорларига мададкор бўлишди.

Саҳифа материалларини «Халқ сўзи» муҳбирлари О. ШОДМОНАЛИЕВ ва Э. БОЛИЕВ тайёрлашди. (Суратлар муаллифлари Т. ҲАМРОҚУЛОВ, Х. АРАББОВЕВ).

Бу йил нафақат М. ТОҶИБОВЕВ номи жамоа хўжалигида, балки Мархамат туманида ҳам чевар теримчилар Рисолатхон ва Умихон Аҳмадқодировларнинг олдига тушади деган топилмади.

ОМАД КУЛИБ БОҚҚАНДА ОТА ПАХТАДАН, ЎФИЛ СПОРТДАН ЧЕМПИОН БЎЛДИ

Кўргонтепа туманидаги «Қорасув» жамоа хўжалигининг Бултурбой Турғунов бошлиқ бригадаси дала шийонида пахта тайёрлаш йиллик режасини бажаришда муносабат билан шодийна бўлиб ўтган кун Алматидеги улкан спорт қошонасида республикамиз байроғи кўтарилди.

Бу йил ота-бола учун чинакам омадлар йили бўлди. Уруғчиликка ихтисослашган хўжаликнинг Бултурбой ака бошлиқ бригадаси аъзолари 22 гектар ерда бугун, 10 гектар майдонда пиз, 6 гектарда эса сабзи етиштирилди. Шартонома мажбуриятлари ортиги билан уладланди. Механизатор Маматқарим Мамараймов, сувчилардан Маҳкамжон Аҳмедов, Сулоғиб Нейматов, Маширабон Турғуновларнинг меҳнатлари туфайли 21 гектар майдонда пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Даладаги ҳосилни тепа ва сифатли йиғиштириб олишда теримчилардан Мархаматхон Усмонова, Одинахон Матқаримова, Ҳабибхон Йўлқубоевларнинг ҳиссалари катта бўлди. Ҳозирга қадар гектардан 31 центнердан қим-

матбаҳо саноат хомашёси йиғиштириб олинди. Бултурбой ака бошлиқ жамоа туманда карвонбошилардан бири бўлган бўлса, унинг ўғли Тулқин Турғунов Қозоғистонда бўлиб ўтган Марказий Осиё давлатлари спортчиларининг беллашувига бокс бўйича голибликни эгаллади ва олтин медал билан тақдирланди. Унга қадар Тулқин Жакартада ўтказилган Осиё боксчилари чемпионатида республикамиз спорт шарафини химоя қилиб, биринчи ўринни эгаллаган ва халқаро тоғалдаги спорт устаси унвонини қўлга киритганди.

Ота-бола голибларни бутун Қорасув аҳли қутлади.

Т. СИДДИҚОВ, «Халқ сўзи»нинг жамоатчи муҳбири.

ШОШИЛИНЧНОМА

МАРРА - 900 ТОННА

Таҳририятимиз почтасига ҳар кунини ўнлаб хатлар, шошилинчномалар келиб турибди. Уларда мамлакатимиз пахта далаларида бутун амалга оширилаётган жасоратли меҳнат тараққоли акс этган. Газетамиз айна саҳифаланаётган бир пайтда биз булоқбошлик заршунослардан ҳам зафар рапортирин олдик:

«Халқ сўзи» рўномасига. Андижон виллоятининг кенжа тумани бўлган Булоқбоши ҳам кундан-кунга чирой очиб, республикамизга номи танилиб бормоқда. Айниқса, пахтачиликда эришадиган ютуқларимиз бекуёс.

Бугун туманимиздаги Абдумўмин Қаймов номи жамоа хўжалиги ҳам йиллик пахта сотиш режасини 120 фоизга бажарди. 225 гектар ерга деҳқончилик қилган заршунослар ҳар гектар ердан ўртача 34 центнерга етказиб ҳосил уйдилар. Жамоа хўжалиги аъзолари ҳар гектар ердан яна 3 центнердан ҳосил йиғиштириб, ялпи хирмонини 900 тоннага етказишга сўз бердилар.

МАНГУЛИККА ДАХЛДОР

Алишер МАРДИЕВ, Самарқанд виллояти ҳоқими, республика Олий Мажлиси депутати

Биргина Регистоннинг ўзи Эйфель минораси, Парфенон, Тоҷмаҳал ва Буюк Хитой девори каби одамзод ақл-заковати билан бунёд этилган тарихий санъатлар сирасига кириди. Бу ҳақда жаҳонга машҳур давлат арбоблари, тарихчилар, сайёҳларнинг қўлпаб фикрларини келтириш мумкин.

Истиқлол туфайли Самарқанд ўзининг чинакам қадр-қимматини топти, иккинчи уйғониш ва ривожланиш босқичига кирди. Президентимиз мустақилликнинг дастлабки кунларидаёқ «Ўзбекистоннинг ўз тараққиёт йўли бор», деган фикрни олға сурди. Бу ўзбек халқи ҳаётида, айтиш мумкинки, Самарқанд тарихида ҳам янги даврнинг бошланиши бўлди.

Тарихда бир-бирига ўхшаш даврлар, замоналар учраб туради. Истиқлол шарафати билан бугун биз ана шундай

Саҳифа материалларини «Халқ сўзи» муҳбирлари О. ШОДМОНАЛИЕВ ва Э. БОЛИЕВ тайёрлашди. (Суратлар муаллифлари Т. ҲАМРОҚУЛОВ, Х. АРАББОВЕВ).

моҳиятидан келиб чиққан ҳамда қутлуғ шаҳарга чексиз ҳурмати, меҳр-муҳаббатининг ёркин ифодаси эди.

Самарқанднинг гуркираб яшаниши, оламга довруқ таратиши буюк саркарда ва давлат арбоби, соҳибқирон Амир Темур номи билан боғлиқ. Бу — тарихий ҳақиқат. Темур ва теурирлар даврида барпо этилган маҳаббатли ёдгорликлар, улардаги бир-биридан жозибали иллий гумбазлар, нақшу нигорлар, сервирқам миноралар, сержилоравок ва пештоқлар ҳар қандай инсонни ҳайрату ҳаяжонга солиши сир эмас.

инги ўзгаришлар, ҳатто соҳибқирон хайкалининг қандай кўриниши касб этиши, уни ўрнатиш учун танланган жой бобидаги маслаҳатлари, янги бунёдкорлик ишларига даъватлари бизларга дастуриламал бўлмоқда.

Бу хайрли тadbirkorлини амалга ошириш учун виллоят ҳоқимлиги ҳузурига «Самарқанд шаҳрини қайта тизмирлаш ва ривожлантириш жамағараси» ташкил қилинди. Бугун унга шаҳарчиликларга эмас, балки виллоятдаги барча туман, корхона, ташкилот, муассасалар, тadbirkorлар, қолаверса, оддий кишилар баҳоли қудрат маблағ ўтказиб, Самарқанднинг янада обдонлашишига, ғўзаллашишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Шаҳарнинг ўзига хос яна бир жиҳати шундаки, бу ерда халқаро туризмни ривожлантириш бениҳоя катта даромад келтириши мумкин. Бу борада имзоланган «Самарқанд декларацияси»нинг амалга ошишига катта умид боғлаямиз. Буюк ипақ йўлидаги қадимий шаҳарлар — Самарқанд, Бухоро, Хива ва Тошкент зона, деб эълон қилинганлиги соҳада янги имкониятларни яратмоқда.

Айни дамларда виллоят аҳли, шу жумладан, узок йилларда сурув-сурув қўй боқадиган қўшма ҳам, далада баракали ҳосилни йиғадиган сабзавоткору боғбон ҳам, 250 минг тонналик «оқ олтин» хирмонини бунёд этиш йўлида фидокорона меҳнат қилаётган пахтакор ҳам байрам кайфиятида. Чунки виллоятимизнинг ҳар бир фуқароси Самарқандда табаррук замин тупроғини ҳаминша кўзга суртади. Самарқанд кунини шу жиҳатдан ҳаммамиз учун бирдек азиз ва қадридлир. Ахир айтишадик: «Бу оламда қуёш ҳам битта, Самарқанд ҳам биттадир.»

